

F.t. beslutn. vedr. internationale væbnede konflikter

en ændring i forhold til fjerde Genèvekonvention, idet protokollen og konventionerne nu finder anvendelse indtil besættelsens ophør.

Artikel 4 fastslår, at anvendelse af Genèvekonventionerne eller protokollen på ingen måde ændrer konfliktparternes eller de pågældende områders retlige status.

Det er tanken, at Genèvekonventionerne skal anvendes under medvirken og kontrol af beskyttelsesmagter, dvs. stater, som er udpeget af en part i konflikten og godkendt af modparten med henblik på at varetage partens interesser over for modparten således som bestemt i konventionernes, og nu også protokollens, bestemmelser. Det har midlertid vist sig særdeles vanskeligt i praksis at få udpeget beskyttelsesmagter, og siden Genèvekonventionernes vedtagelse i 1949 har sådanne kun været udpeget meget sjældent. Spørgsmålet om håndhævelsen af den humanitære folkeret under væbnede konflikter, herunder spørgsmålet om udpegelse af beskyttelsesmagter, var et af de vanskelige spørgsmål på diplomatikonferencen.

Protokollens *artikel 5* indeholder en vis udbygning af beskyttelsesmagtinstituttet, der, i det omfang, beskyttelsesmagten rent faktisk udpeges, indebærer en løbende overvågning af konventionernes og protokollens gennemførelse. (I *artikel 90*, jfr. bemærkningerne til denne artikel, er der fastsat bestemmelser om efterfølgende kontrol med påståede alvorlige krænkelse af konventionerne og protokollen.)

Ved begyndelsen af enhver international konflikt, jfr. *artikel 1*, er hver part ifølge *artikel 5, stk. 1 og 2* forpligtet til at udpege og anerkende beskyttelsesmagterne. Undlader parterne dette, skal Den internationale Røde Kors-komité, eller evt. en anden upartisk humanitær organisation, bistå parterne med at finde beskyttelsesmagter efter fremgangsmåden i *stk. 3*. Lykkes det ikke at få udpeget eller anerkendt beskyttelsesmagter, skal parterne i henhold til *stk. 4* ufortøvet acceptere et evt. tilbud fra Den internationale Røde Kors-komité eller en tilsvarende organisation om at virke som stedfortræder for beskyttelsesmagten. Tilbudet kan imidlertid kun komme i stand efter konsultation med de implicerede parter.

Ifølge *artikel 6* skal deltagerne i protokollen allerede i fredstid uddanne kvalificeret personale til at lette anvendelsen af Genèvekonventionerne og protokollen, ikke mindst med henblik på at kunne påtage sig opgaven som beskyttelsesmagt.

Efter *artikel 7* kan et flertal af protokollens deltagere bestemme, at depositaren skal sammenkalde de Høje Kontraherende Parter til drøftelse af gene-

relle problemer vedrørende anvendelsen af Genèvekonventionerne og protokollen.

Del II

Sårede, syge og skibbrudne

Afsnit I

Almindelig beskyttelse

Artikel 8–20 indeholder almindelige regler om beskyttelse af syge, sårede og skibbrudne. Som det bl. a. fremgår af *artikel 8*, som angiver protokolens terminologi på dette område, er beskyttelsen udvidet i forhold til de to første Genèvekonventioner til også at omfatte civilt sanitetspersonale og civile sanitetsenheder, hvad enten de er stationære eller mobile, herunder også sanitetspersonale og -enheder i civilforsvaret. Protokollens beskyttelse gælder således hele sygehusberedskabet inden for totalforsvaret og for alle syge, sårede eller skibbrudne, både militære og civile. Det er uden betydning, om de pågældende er syge, sårede eller skibbrudne som følge af krigshandlinger, og beskyttelsen omfatter også personer, som, uden at være egentlig syge, har behov for øjeblikkelig lægehjælp eller behandling, som f. eks. nyfødte.

Ifølge *artikel 9, stk. 1* skal afsnittets bestemmelser finde anvendelse på enhver syg, såret eller skibbruden uden forskelsbehandling. *Stk. 2* indeholder særlige regler om udenforstående staters og hjælpeorganisationers mulighed for at yde sanitetsbistand til en part i konflikten.

Artikel 10–17 udbygger beskyttelsen af syge, sårede og skibbrudne og civile i besat område i første, anden og fjerde Genèvekonvention. *Artikel 10* fastslår den almindelige forpligtelse til at beskytte og pleje alle syge, sårede og skibbrudne. *Artikel 11* beskytter integriteten for personer, som er i modpartens magt, herunder også for så vidt angår medicinske eller kirurgiske indgreb. Beskyttelsen gælder for enhver, også personer, som ikke er syge, sårede eller skibbrudne. *Artikel 12* regulerer beskyttelsen af sanitetsenheder, f. eks. hospitaler, forbindspladser, ambulancer, og udvider den allerede gældende beskyttelse af militære sanitetsenheder til at omfatte også stationære og mobile civile sanitetsenheder. *Artikel 13* fastslår, under hvilke betingelser handlinger til skade for fjenden medfører, at beskyttelsen ophører. *Artikel 14* begrænser en besættelsesmagts muligheder for at rekvirere civile sanitetsenheder, disses udrustning eller tjenesteydelser fra deres personel. *Artikel 15* udvider den eksisterende beskyttelse for militært sanitetspersonel, f. eks. læger og sygepassere, og religiøst personel til også at omfatte civilt personel, f. eks. læger og sygeplejesker. *Artikel 16* beskytter